Valtiopäivä

Tutkimusrahoitus

Tutkimusrahoitukseen 50 miljoonan *euron säästö*

Sivistysvaliokunta hyväksyi äänin 8–6 lausuntonsa hallituksen esityksestä, joka muuttaa valtion tutkimus- ja kehittämisrahoituksen tarkistamista. Vuodesta 2027 osa nykyisestä innovaatiorahoituksesta voitaisiin lukea tutkimusrahoitukseksi, mikä toisi 50 miljoonan euron säästöt. Lausuntoon jätettiin kaksi eriävää mielipidettä.

ALKOHOLIVERO
Viinien ja väkevien vero nousee vuodenvaihteessa.

KULUTTAJAT
Tuotevastuu laajenee koskemaan myös ohjelmistoja.

DATAKESKUKSET
Datakeskuksista tulee valtakunnallinen rekisteri Huoltovarmuuskeskukselle.

Kuva on luotu tekoälyllä.

PÄIVÄN PÄÄJUTTU

Tutkimusrahoitukseen 50 miljoonan euron säästö

Sivistysvaliokunta hyväksyi äänin 8–6 lausuntonsa hallituksen esityksestä, joka muuttaa valtion tutkimus- ja kehittämisrahoituksen tarkistamista. Vuodesta 2027 osa nykyisestä innovaatiorahoituksesta voitaisiin lukea tutkimusrahoitukseksi, mikä toisi 50 miljoonan euron säästöt. Lausuntoon jätettiin kaksi eriävää mielipidettä.

Valtion tutkimus- ja kehittämisrahoituksen lisäykset tarkistetaan nyt kahden vuoden välein suhteessa valtiovarainministeriön bruttokansantuote-ennusteeseen. Hallitus ehdottaa tarkistusta joka vuosi. Lisäksi vuodesta 2027 alkaen enintään 50 miljoonaa euroa olemassa olevaa innovaatiorahoitusta voitaisiin lukea tutkimusrahoitukseksi ja tutkimusrahoitusta vähentää saman verran. Valtio rahoittaa tutkimusta vuonna 2027 lähes 3,4 miljardilla eurolla ja 50 miljoonaa euroa on siitä alle 1,5 prosenttia. Sovittu tavoite eli 1,2 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen vuonna 2030 säilyy. Valiokunta piti vuosittaista tarkistusta perusteltuna mutta vaati, että innovaatiorahoituksen erät määritellään tarkkarajaisesti. Hanna Kosonen (kesk) katsoo eriävässä mielipiteessään, että muutos heikentää rahoituksen ennustettavuutta. Pia Lohikoski (vas), Tuula Haatainen (sd), Pia Hiltunen (sd), Mari Holopainen (vihr) ja Nasima Razmyar (sd) pitävät esitystä leikkauksena parlamentaarisen sovun vastaisesti. Heidän joukossaan on valiokunnan puheenjohtaja. Lausunto menee valtiovarainvaliokunnalle.

SiVL 13/2026 vp (HE 229/2026 vp)
Valmistelu: valtiovarainministeriö 12.8.2026 alkaen · 39 lausuntoa 9.11. mennessä · Hankeikkuna VM096:00/2026

SALISSA PÄÄTETTIIN

Viinien ja väkevien alkoholijuomien vero nousee

Pääosin yli 5,5-prosenttisten juomien veroa korotetaan 2,2 euroa litralta sataprosenttista alkoholia. Hinnat nousevat keskimäärin noin kaksi prosenttia ja oluet jäävät korotuksen ulkopuolelle.

Hyväksyttiin 2. käsittelyssä, laki voimaan 1.1.2027

HE 172/2026 vp · kuluttajahintaindeksi · viinit · veronkorotukset
Valmistelu: valtiovarainministeriö 10.6.2026 alkaen · 22 lausuntoa 9.11. mennessä · Hankeikkuna VM072:00/2026

Tuotevastuu laajenee koskemaan ohjelmistoja

Tuotteen määritelmä kattaisi myös ohjelmistot ja digitaaliset valmistustiedostot ja vahingonkärsijän näyttöä helpotettaisiin. Valmistaja voisi välttyä vastuulta, jos puutetta ei voitu havaita silloisen tiedon perusteella.

Hyväksyttiin 1. käsittelyssä muuttamattomana

HE 190/2026 vp · tuotevastuu · vahingonkorvausvastuu · tuoteturvallisuus
Valmistelu: oikeusministeriö 3.5.2024 alkaen · 26 lausuntoa 9.11. mennessä · Hankeikkuna OM042:00/2024

Viranomaisille maksu tietosuojarikkomuksista

Myös viranomaisille voitaisiin määrätä seuraamusmaksu tietosuojarikkomuksista, mutta enimmäismäärät olisivat EU:n asetusta alemmat. Tuomioistuimet ja eduskunnan virastot rajattaisiin ulkopuolelle.

Hyväksyttiin 1. käsittelyssä valiokunnan muutoksin

HE 46/2026 vp · yksityinen sektori · rikosasiat · julkinen sektori
Valmistelu: oikeusministeriö 5.12.2023 alkaen · 173 lausuntoa 9.11. mennessä · Hankeikkuna OM127:00/2023

Seurakuntavaaleihin sähköinen äänioikeusrekisteri

Kirkkohallitus muodostaisi rekisterin kirkon jäsentietojärjestelmästä. Tavoitteena on vähentää vaaleissa käsin tehtävää työtä.

Hyväksyttiin 1. käsittelyssä muuttamattomana

HE 152/2026 vp · kirkkoherrat · kirkolliset vaalit · jäsenet
Valmistelu: opetus- ja kulttuuriministeriö 27.5.2025 alkaen · Hankeikkuna OKM031:00/2025

Sotilastiedustelu voisi ulottua myös koteihin

Tiedustelumenetelmien yleinen kielto vakituisissa asunnoissa poistettaisiin. Osa menetelmistä kiellettäisiin kodeissa edelleen.

Lähetekeskustelu keskeytettiin ja jatkuu samassa istunnossa; ehdotettu puolustusvaliokuntaan

HE 301/2026 vp
Valmistelu: puolustusministeriö 1.5.2026 alkaen · 32 lausuntoa 9.11. mennessä · Hankeikkuna PLM007:00/2026

Tutkinnon voisi suorittaa maksullisena avoimena opetuksena

Korkeakoulut voisivat järjestää tutkintokoulutusta maksullisena ilman tavallista opiskelijavalintaa. Opiskelijat eivät saisi opintotukea eivätkä opiskeluterveydenhuoltoa.

Lähetekeskustelu keskeytettiin ja jatkuu samassa istunnossa; ehdotettu sivistysvaliokuntaan

HE 311/2026 vp
Valmistelu: opetus- ja kulttuuriministeriö 7.11.2025 alkaen · 102 lausuntoa 9.11. mennessä · Hankeikkuna OKM062:00/2025

Sote-ammattilaisten kielitaitovaatimuksia vahvistetaan

Ammattioikeutta hakevilta ja ammattihenkilöiltä vaadittaisiin vahvempaa kielitaitoa. Tavoitteena on parantaa potilasturvallisuutta.

Lähetekeskustelu keskeytettiin ja jatkuu samassa istunnossa; ehdotettu sosiaali- ja terveysvaliokuntaan

HE 274/2026 vp · erikoishammaslääkärit · kielitaito · hoitohenkilöstö

Valmistelu: sosiaali- ja terveysministeriö 20.2.2024 alkaen · 110 lausuntoa 9.11. mennessä · Hankeikkuna STM096:00/2023

Datakeskuksista valtakunnallinen rekisteri

Datakeskusten ylläpitäjien olisi ilmoitettava muun muassa omistus ja sähkönkäyttö Huoltovarmuuskeskukselle. Yhteenveto julkaistaisiin neljännesvuosittain.

Lähetekeskustelu keskeytettiin ja jatkuu samassa istunnossa; ehdotettu talousvaliokuntaan

HE 282/2026 vp · sähkönkulutus · Huoltovarmuuskeskus · palvelinkeskukset

Valmistelu: työ- ja elinkeinoministeriö 10.8.2026 alkaen · 55 lausuntoa 9.11. mennessä · Hankeikkuna TEM040:00/2026

Muuntohuumeiden markkinointi laillisina huumeina estetään

Kieltojen kiertämistä vaikeutettaisiin ja valvontaa tehostettaisiin kirjanpitovelvoitteilla.

Lähetetty sosiaali- ja terveysvaliokuntaan

HE 273/2026 vp · muuntohuumeet · huumekauppa · päihdehuolto

Valmistelu: sosiaali- ja terveysministeriö 21.1.2026 alkaen · 31 lausuntoa 9.11. mennessä · Hankeikkuna STM010:00/2026

Tekoälylle valvottu testiympäristö

Liikenne- ja viestintävirasto perustaisi tekoälyn testiympäristön EU:n tekoälyasetuksen täydentämiseksi.

Lähetekeskustelu keskeytettiin ja jatkuu samassa istunnossa; ehdotettu talousvaliokuntaan

HE 270/2026 vp · testaus · markkinavalvonta · tekoäly

Valmistelu: työ- ja elinkeinoministeriö 8.11.2024 alkaen · 70 lausuntoa 9.11. mennessä · Hankeikkuna TEM091:00/2024

Ulkomaisille sijoituksille uusi lupamenettely

Yritysostojen seurantalaki korvattaisiin kaksivaiheisella lupamenettelyllä. Ilman lupaa tehdystä sijoituksesta voisi seurata maksu.

Lähetetty talousvaliokuntaan

HE 271/2026 vp · energiantuotantolaitokset · vientivalvonta · ulkomaiset investoinnit

Valmistelu: työ- ja elinkeinoministeriö 17.3.2025 alkaen · 33 lausuntoa 9.11. mennessä · Hankeikkuna TEM045:00/2024

PÄIVÄN UUTISET

1 Palkkatuen kestoa ja ehtoja joustavoitetaan

Työllisyysviranomainen voisi itse harkita ammatillisen osaamisen parantamiseen myönnettävän palkkatuen keston. Kesto olisi enintään 12 kuukautta nykyisen viiden tai kymmenen kuukauden sijaan. Lyhyt satunnainen työ ei enää estäisi tukea. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta puoltaa esitystä ja mietintöluonnos hyväksyttiin pohjaksi äänin 9–7. Lauri Lyly, Piritta Rantanen, Timo Suhonen ja Niina Malm (sd), Tuomas Kettunen (kesk), Tiina Elo (vihr) ja Minja Koskela (vas) vaativat vastalauseessa muun muassa 300 euron suojaosuuden palauttamista.

Palkkatuella työllistyvät ja heidän työnantajansa saisivat 1.7.2027 alkaen joustavampia tukijaksoja.

TyVM 13/2026 vp – HE 179/2026 vp

Valmistelu: työ- ja elinkeinoministeriö 26.2.2026 alkaen · 56 lausuntoa 9.11. mennessä · Hankeikkuna TEM011:00/2026

2 Sotilastiedustelu voisi ulottua kotien sisälle

Sotilastiedustelulaista poistettaisiin yleinen kielto käyttää tiedustelumenetelmiä vakituisissa asunnoissa. Puolustusministeri Antti Häkkänen perusteli muutosta sillä, että kielto antaa Suomen turvallisuutta vaarantaville turvasataman. Laki edellyttää kotirauhaa koskevan perustuslain muutosta. Kokoomus ja perussuomalaiset korostivat kiirettä. Atte Harjanne (vihr) ei kannattanut kiireellisyyttä ja Timo Furuholm (vas) vaati perusteellista käsittelyä. Asia on menossa puolustusvaliokuntaan.

Tarkoin rajattuja tiedustelumenetelmiä voitaisiin tuomioistuimen etukäteisluvalla käyttää myös ihmisten kodeissa.

HE 301/2026 vp

Valmistelu: puolustusministeriö 1.5.2026 alkaen · 32 lausuntoa 9.11. mennessä · Hankeikkuna PLM007:00/2026

3 Maksullinen väylä korkeakoulututkintoon jakoi salin

Korkeakoulut voisivat järjestää koko tutkintoon johtavaa koulutusta maksullisena avoimena opetuksena ilman tavallista opiskelijavalintaa. Maksun on katettava vähintään kustannukset. Tiede- ja kulttuuriministeri Mari-Leena Talvitie korosti, että maksuton tutkinto säilyy pääperiaatteena. Hanna Kosonen (kesk), Nasima Razmyar (sd) ja Pia Lohikoski (vas) pitivät esitystä poikkeamana maksuttomuuden linjasta. Asia on menossa sivistysvaliokuntaan.

Tutkinnon voisi syksystä 2028 suorittaa myös maksamalla, jos korkeakoulu ottaa mallin käyttöön.

HE 311/2026 vp

Valmistelu: opetus- ja kulttuuriministeriö 7.11.2025 alkaen · 102 lausuntoa 9.11. mennessä · Hankeikkuna OKM062:00/2025

4 Yksityiset voisivat arvioida potilaiden hoidon tarvetta

Hyvinvointialue voisi palveluja ostaessaan antaa yksityiselle tuottajalle hoidon tarpeen arvioinnin, hoitosuunnitelman, lähetteet ja erikoissairaanhoidossa päätöksen potilaaksi ottamisesta. Perustuslakivaliokunnan mukaan hoidon tarpeen arviointi on lääketieteellinen arvio eikä julkinen hallintotehtävä, joten perustuslaki ei estä sääntelyä. Lait voidaan säätää tavallisessa järjestyksessä. Ne tulisivat voimaan 1.1.2027.

Hoitoon pääsyä koskevia ratkaisuja voitaisiin tehdä myös yksityisillä palveluntuottajilla.

PeVL 75/2026 vp (HE 184/2026 vp)

Valmistelu: sosiaali- ja terveysministeriö 13.3.2025 alkaen · 111 lausuntoa 9.11. mennessä · Hankeikkuna STM029:00/2025

5 Kuntouttavan työtoiminnan lakkauttaminen läpäisi perustuslakiarvion

Sosiaalihuollon uudistuksessa sosiaalityöstä ja sosiaaliohjauksesta tulee ydintoimintaa ja laki kuntouttavasta työtoiminnasta kumotaan. Hallituksen esityksen mukaan uudistus voi heikentää joidenkin työttömien tosiasiallista perustoimeentulon turvaa. Perustuslakivaliokunta ei pitänyt tätä ongelmallisena mutta muistutti, ettei sosiaaliturvan ulkopuolelle saa jäädä väliinputoajaryhmiä. Lait tulisivat pääosin voimaan 1.7.2027.

Kuntouttava työtoiminta poistuu palveluvalikoimasta ja sosiaalityö nousee sosiaalihuollon keskiöön.

PeVL 74/2026 vp (HE 180/2026 vp)

Valmistelu: sosiaali- ja terveysministeriö 14.12.2023 alkaen · 225 lausuntoa 9.11. mennessä · Hankeikkuna STM107:00/2023

6 Raaputusarvan voi taas antaa lahjaksi

Raaputusarvan voiton voisi jatkossa lunastaa muukin täysi-ikäinen kuin arvan ostaja, joten arpoja voi antaa lahjaksi kuten ennen vuotta 2024. Ostajan on yhä tunnistauduttava Veikkauksen rekisteröidyksi pelaajaksi. Hallintovaliokunta puoltaa muutoksia muuttamattomina. Anna Kontula (vas) esittää vastalauseessaan hylkäämistä, koska lahja-arvat voivat lisätä pelihaittoja ja päätyä alaikäisille.

Arpoja voi antaa lahjaksi, kunhan voiton lunastaja todistaa olevansa vähintään 18-vuotias.

HaVM 29/2026 vp (HE 225/2026 vp)

Valmistelu: sisäministeriö 20.4.2026 alkaen · 17 lausuntoa 9.11. mennessä · Hankeikkuna SM005:00/2026

SALIN TUNNELMA

92 puheenvuoroa · 59 vastauspuheenvuoroa · 3 h 20 min

Salissa käytettiin 92 puheenvuoroa, joista 59 oli vastauspuheenvuoroja, 200 minuutin ajan. Eniten aikaa vei datakeskusrekisteri, jota puhujat pitivät pääosin hyvänä mutta jonka riittävyydestä kiisteltiin. Jyrkimmin linjat erosivat maksullisessa avoimessa tutkinnossa: sosialidemokraatit, vasemmistoliitto, vihreät ja keskusta vastustivat ja kokoomus ja ministeri puolustivat. Sotilastiedustelussa laaja joukko kannatti muutosta ja erimielisyys koski lähinnä kiireellisyyttä ja tarkkarajaisuutta. Huumekiellosta oltiin samaa mieltä ilman vastauspuheenvuoroja. Useimmin kokoomus vastasi sosialidemokraateille.

SALIN LINJAT

KOK Kokoomus vaati sotilastiedustelun lainaukkojen kiireellistä tukkimista ja puolusti maksullista avointa tutkintoa uutena polkuna. Se kannatti myös huumekieltoa, kielitaitovaatimuksia ja datakeskusrekisteriä.

PS Perussuomalaiset kannattivat sotilastiedustelun muutosta kiireellisesti ja aineryhmäkohtaista huumekieltoa. Datakeskusrekisterin rinnalle puolue toivoi kansallista strategiaa.

SD Sosialidemokraatit vaativat kotirauhaa rajoittavalta lailta tarkkarajaisuutta ja vastustivat maksullista tutkintoväylää. Ammattihenkilölain muutosta ja datakeskusten sääntelyä ne pitivät riittämättöminä.

KESK Keskusta tuki sotilastiedustelulain nopeaa hyväksymistä mutta arvosteli maksullista tutkintoa varallisuuteen perustuvana ja alueellista eriarvoisuutta lisäävänä.

VAS Vasemmistoliitto vastusti maksullista tutkintoväylää luokkayhteiskuntaa vahvistavana ja vaati kotirauhan rajoituksille perusteellista käsittelyä. Datakeskuksille se toivoi kansallista sääntelyä.

VIHR Vihreät pitivät sotilastiedustelun muutosta perusteltuna mutta eivät kannattaneet kiireellisyyttä. Ne arvostelivat maksullista tutkintoa ja pitivät datakeskusrekisteriä riittämättömänä ohjausvälineenä.

KD Päivi Räsänen kannatti aineryhmäkohtaista huumekieltoa lainsäädännön aukkojen sulkemiseksi.

TV Timo Vornanen kannatti sotilastiedustelun muutosta ja huumekieltoa mutta vaati kielloilta täsmällisyyttä ja oikeusturvaa.

ANTTI HÄKKÄNEN (MINISTERI)
> Asuntoja koskeva tiedustelukielto antaa turvallisuutta vaarantaville turvasataman, joten rajatut menetelmät on sallittava asunnoissa tuomioistuimen etukäteisluvalla.

HANNA KOSONEN (KESK)
> Tutkintoon pääsyn ratkaisisi osaamisen lisäksi varallisuus, eikä ohjausryhmän enemmistö kannattanut mallia.

TIMO HARAKKA (SD)
> Datakeskus- ja energiainvestointien luvanvaraisuudelle ei ole esitetty todellista turvallisuusperustetta.

MARI-LEENA TALVITIE (MINISTERI)
> Väite luokkayhteiskunnasta on perusteeton, koska maksuton tutkinto säilyy pääperiaatteena ja avoin tutkinto on työssäkäville lisäväylä.

ATTE HARJANNE (VIHR)
> Muutos on perusteltu, mutta kiireellisyyttä ei voi kannattaa, koska perustuslakimuutokseen liitettiin myös ongelmallinen rikostiedustelu.

MEDIA JA SALI

Sotilastiedustelun ulottaminen koteihin ja maksullinen avoin tutkintoväylä näkyivät useissa medioissa. Niiden kehykset jakautuivat salin tapaan turvallisuuden ja perusoikeuksien sekä uuden opiskelupolun ja eriarvoisuuden välille. Datakeskuksista kirjoitettiin paljon mielenosoitusten vuoksi, mutta päivän sosiaali- ja terveysasiat jäivät pääosin pois jutuista.

Sotilastiedustelu voisi ulottua kotien sisälle LAAJA

Ilta-Sanomien jutussa puolustusvaliokunnan puheenjohtaja Heikki Autto (kok) kuvaa esityksen tavoitteeksi ”Venäjän vakoojien piilottelu[n]” kitkemisen. Tämä vastaa Antti Häkkäsen salissa esittämää perustelua turvasatamasta. MTV Uutiset kertoi, että SDP ”ei enää sulje pois” perustuslain kiireellistä uudistamista, kun taas salissa sosialidemokraatit vaativat tarkkarajaisuutta ja vihreät eivät kannattaneet kiireellisyyttä. Helsingin Sanomat varoitti ”vauhtisokeudesta” perusoikeuksien kaventamisessa, mikä on lähellä vasemmistoliiton vaatimusta perusteellisesta käsittelystä.

Ilta-Sanomat 6.11.: Kokoomuksen Autto: Venäjän vakoojien piilottelu kuriin

MTV Uutiset 10.11.: Tiedustelua halutaan laajentaa ihmisten koteihin – SDP saattaa yllättäen antaa tukensa kiireelliselle uudistukselle

Helsingin Sanomat 10.11.: Perusoikeudet | Supon etsivä saattaa pian päästä suomalaisten koteihin – ja se voi olla hyvä asia

HE 301/2026 vp

Maksullinen väylä korkeakoulututkintoon jakoi salin

LAAJA

Yle ja MTV Uutiset kertoivat esityksestä ministeriön tiedotteen pohjalta. Ne nostivat esiin tavoitteen tarjota mahdollisuuksia ”jo työelämässä oleville”, mikä vastaa ministeri Talvitien ja kokoomuksen puhetta uudesta polusta. Helsingin Sanomien mielipidekirjoitus kutsui esitystä ”maksulliseksi ohitusväyläksi” ja kysyi, tuleeko kouluttautumisesta ”rikkaiden etuoikeus”. Tämä on linjassa keskustan, SDP:n ja vasemmistoliiton salissa esittämän arvostelun kanssa.

Helsingin Sanomat 10.11.: Opiskelu | Hallitus avaa korkeakouluihin maksullisen ohitusväylän

Yle 5.11.: Hallitus esittää, että korkeakoulututkinnon voisi suorittaa avoimessa korkeakoulussa

MTV Uutiset 5.11.: Hallituksen esitys: tutkinnon suorittaminen mahdolliseksi myös avoimessa korkeakoulussa

HE 311/2026 vp

Datakeskuksista valtakunnallinen rekisteri VÄHÄINEN

Yle, MTV Uutiset, Helsingin Sanomat, Ilta-Sanomat ja Iltalehti kirjoittivat datakeskuksista laajasti lauantain mielenosoitusten ja Lappeenrannan Huuhansuon hankkeen vuoksi. Itse rekisteri ei kuitenkaan näkynyt seurattujen medioiden jutuissa. Ylen mukaan mielenosoittajat vaativat ”selkeää aikalisää” ja tiukempaa sääntelyä. Vaatimus on lähellä SDP:n, vasemmistoliiton ja vihreiden salissa esittämää arviota, ettei rekisteri yksin riitä alan ohjaamiseen.

Yle 7.11.: Eri puolilla Suomea marssitaan datakeskuksia vastaan – mielenosoittaja: ”Tarvitaan selkeä aikalisä”
Yle 7.11.: Datakeskuksien vastustajat osoittavat mieltä useissa kaupungeissa
Yle 10.11.: 3 Flash Finland haluaa rakentaa Lappeenrannan Huuhansuolle jättimäisen 480 megawatin datakeskuksen

HE 282/2026 vp

Kuntouttavan työtoiminnan lakkauttaminen läpäisi perustuslakiarvion EI NÄKYNYT

Perustuslakivaliokunnan lausunto kuntouttavan työtoiminnan lain kumoamisesta ei näkynyt seurattujen medioiden jutuissa. Hallituksen esityksen mukaan uudistus voi heikentää joidenkin työttömien perustoimeentulon turvaa. Valiokunta muistutti, ettei sosiaaliturvan ulkopuolelle saa jäädä väliinputoajaryhmiä.

PeVL 74/2026 vp

Palkkatuen kestoa ja ehtoja joustavoitetaan VÄHÄINEN

Ylen jutussa palkkatuki näkyi järjestöjen rahoitusvaikeuksina ja kierrätyskeskusten hinnannousuna. Juttu kytki ne vuoden 2023 lakimuutoksiin ja työllistämisen siirtoon työllisyysalueille. Itse mietintö ei näkynyt seurattujen medioiden jutuissa, eikä myöskään tuen keston pidentäminen enintään 12 kuukauteen.

TyVM 13/2026 vp

Raaputusarvan voi taas antaa lahjaksi VÄHÄINEN

Ilta-Sanomat kertoi muutoksesta lähes samoin sanoin kuin hallintovaliokunta: arpoja voi pian ”antaa jälleen lahjaksi”. Lehti nosti ingressiin Anna Kontulan (vas) vastustuksen, joten kehys on linjassa mietinnön ja vastalauseen kanssa.

HaVM 29/2026 vp

Jäi uutisoinnin ulkopuolelle. Sivistysvaliokunnan lausunto 50 miljoonan euron tutkimusrahoitussäästöstä ja perustuslakivaliokunnan lausunto hoidon tarpeen arvioinnin antamisesta yksityisille eivät näkyneet seurattujen medioiden jutuissa. Samoin sote-ammattilaisten kielitaitovaatimukset, ulkomaisten sijoitusten lupamenettely ja muuntohuumeiden kielto jäivät juttujen ulkopuolelle, vaikka huumekieltoa kannattivat salissa kokoomus, perussuomalaiset, Päivi Räsänen (kd) ja Timo Vornanen.

Seuranta 4.11.–10.11.: kotimainen media, 3370 verkkojuttua.

TULOSSA

- **11.11. klo 14** Tasa-arvolain muutoksista äänestetään toisessa käsittelyssä; mietinnössä kaksi vastalausetta.
- **11.11. klo 14** Rakentamislain muutoksista äänestetään ensimmäisessä käsittelyssä.
- **11.11.** Perustuslakivaliokunta kuulee asiantuntijoita sote-asiakastietojen käsittelystä.
- **12.–13.11.** Euroopan poliittisen yhteisön kokous ja Eurooppa-neuvoston jäsenten epävirallinen kokous.
- **17.11.** Ministeri Wille Rydman kuultavana talousarviosta valtiovarainvaliokunnan kunta- ja terveysjaostossa.
- **19.11.** EU:n yleisten asioiden neuvosto kokoontuu; liikennejaosto jatkaa talousarvion käsittelyä.

LYHYESTI

- Rakennusten energiatehokkuuslaki etenee: aurinkoenergiavelvoite alkaa vaiheittain vuodesta 2027. YmVM 14/2026 vp (HE 164/2026 vp)
- Pandemrix-korvausten hoito siirtyisi Valtiokonttorille 1.3.2029. HaVM 30/2026 vp (HE 207/2026 vp)
- Valtion eläkerahastolain muutos eteni valiokunnassa äänin 14–7; vasemmistoliitto, vihreät ja sosialidemokraatit jättivät vastalauseen. HE 231/2026 vp
- Eduskunta vaati kahdeksalla lausumalla parempaa tietoa perusopetuksen oppimistuloksista ja kustannuksista. EK 48/2026 vp (asia O 20/2024 vp)
- Sari Sarkomaa (kok) kysyy kansallisesta tuki- ja liikuntaelinterveysstrategiasta. KK 478/2026 vp
- Paula Werning (sd) kysyy korvauksia sikaruttorajoitusten yrityksille aiheuttamista menetyksistä. KK 479/2026 vp
- Tiina Elo (vihr) kysyy 109 suden metsästyksen vaikutuksista susikannan geneettiseen monimuotoisuuteen. KK 477/2026 vp

- Suoratoistopalveluille esitetty investointivelvoite on sivistysvaliokunnassa mietintövaiheessa. HE 194/2026 vp

---

Aineisto: 73 eduskunnan asiakirjaa, joista 60 analysoitu ja 13 vain PDF:nä; 92 puheenvuoroa.

KAIKKI PUHEENVUOROT PUOLUEITTAIN

Jokaisesta puheenvuorosta on tässä yhden virkkeen tiivistelmä sen yleisteemasta. Puheenvuorot ovat kokonaisuudessaan täysistuntojen pöytäkirjoissa.

KOK 19 puheenvuoroa

Heikki Autto HE 301/2026 vp Venäjän hybridisodan vuoksi on tukittava lainsäädännön aukot, jotka sallivat asuntojen käytön vihamieliseen toimintaan, ja muutettava perustuslain kotirauhapykälää kiireellisesti.

Timo Heinonen HE 301/2026 vp Lakimuutoksella on kiire, koska vihamielisille toimijoille ei saa jättää edes koteja, joissa ne voivat jatkaa Suomeen kohdistuvaa toimintaansa.

Pauli Kiuru HE 301/2026 vp Vihamieliset tiedustelijat käyttävät lain aukkoja hyväkseen, joten aukko on paikattava; sosialidemokraateilla on tärkeä rooli viiden kuudesosan enemmistön saamisessa.

Jarno Limnell HE 301/2026 vp Itänaapurin tuntemat lain aukot on tilkittävä mahdollisimman yksimielisesti, mikä viestii ulospäin Suomen päättäväisyydestä huolehtia turvallisuudestaan.

Sofia Vikman HE 301/2026 vp Eduskunnan on yhtenäisesti estettävä Venäjää ja muita vihamielisiä toimijoita käyttämästä suomalaisia asuntoja kansallista turvallisuutta uhkaavan toiminnan suunnitteluun.

Atte Kaleva HE 301/2026 vp Venäjä käyttää muiden maiden lainsäädännön aukkoja, esimerkiksi säilyttämällä sabotaasivälineitä kodeissa, joten kotirauhan rajoittamiselle on nyt painavat perusteet.

Juha Hänninen HE 273/2026 vp Huumeet ovat terveys- ja turvallisuusongelma, jota aineryhmäkohtainen kielto torjuu sulkemalla porsaanreiän muuntohuumeiden markkinoinnissa laillisina huumeina.

Sofia Vikman HE 273/2026 vp Muuntohuumeryhmien kieltäminen kerralla nopeuttaa reagointia, parantaa poliisin ja Tullin toimintamahdollisuuksia ja tähtää nuorten huumeiden käytön sekä huumekuolemien vähentämiseen.

Oskari Valtola HE 311/2026 vp Esitys antaa korkeakouluille keinon vastata työuran aikaisiin osaamistarpeisiin lisäämällä koulutustarjontaa ilman uutta julkista rahoitusta, eikä sitä pidä leimata hyvätuloisten ohituskaistaksi.

Aleksi Jäntti HE 311/2026 vp Uudistus monipuolistaa polkuja korkeakoulututkintoon, eikä varakkaiden ohituskaista ole suuri riski, koska maksullisia tutkintoja voi jo nyt opiskella lähialueilla.

Oskari Valtola HE 311/2026 vp Maksuttoman korkeakouluopetuksen säilyessä laki antaa avoimessa opiskelleelle työssäkäyvälle mahdollisuuden viedä opinnot tutkintoon, vaikka tutkinto-opiskelupaikka ei olisi auennut.

Sari Sarkomaa HE 274/2026 vp Osauudistus on tärkeä askel, koska se velvoittaa työnantajat varmistamaan henkilöstön riittävän kielitaidon, vaikka huolella tehtävää kokonaisuudistusta tarvitaankin.

Oskari Valtola HE 274/2026 vp Keskustelu on hoidossa ratkaisevaa, joten kielitaidon varmistaminen myös sosiaalihuollossa on kannatettavaa ja selkeät vaatimukset auttavat työntekijää ja työnantajaa.

Sari Sarkomaa HE 274/2026 vp Esitys on tervetullut, koska se tiukentaa työnantajan velvollisuutta varmistaa ammattihenkilön kielitaito myös työsuhteen aikana ja ulottaa vaatimuksen sosiaalihuoltoon.

Juha Hänninen HE 270/2026 vp Testiympäristö auttaa tunnistamaan tekoälyn riskit jo kehitysvaiheessa; luotettavuus ja valvonta on varmistettava ennen laajaa käyttöönottoa.

Aleksi Jäntti HE 270/2026 vp Testiympäristö on järkevää elinkeinopolitiikkaa erityisesti pienille ja keskisuurille yrityksille, mutta siitä ei saa tulla raskasta hallinnollista järjestelmää.

Juha Hänninen HE 271/2026 vp Turvallisuutta ei voi enää erottaa taloudesta, joten kriittisiin kohteisiin ja uusiin investointeihin ulottuva ennakkoarviointi on tasapainoinen ja kannatettava tapa tunnistaa riskit investointeja torjumatta.

Aleksi Jäntti HE 271/2026 vp Uudistus on tarpeellinen, koska taloudellinen riippuvuus voi muuttua turvallisuusuhaksi, mutta lupamenettelyn on oltava ennakoitava eikä se saa tarpeettomasti hidastaa investointeja.

Juha Hänninen HE 282/2026 vp Datakeskusinvestoinnit ovat tervetulleita, mutta kevyeen ilmoitusmenettelyyn perustuva rekisteri on tarpeen, jotta tiedetään omistajat, määräysvalta ja vaikutukset sähköjärjestelmään sekä turvallisuuteen.

PS 12 puheenvuoroa

Miko Bergbom HE 301/2026 vp Laki ja perustuslain muutos on saatava voimaan kiireellisesti, koska vastustajat osaavat hyödyntää kotirauhan suojan kaltaisia aukkoja oikeusjärjestelmässä.

Juha Mäenpää HE 301/2026 vp Esitys poistaa välttämättömästi tiedustelun katvealueen ja tasapainottaa turvallisuuden ja kotirauhan, sillä voimakkaimmat menetelmät vaatisivat tuomioistuimen ennakkoluvan.

Veijo Niemi HE 301/2026 vp Muutos on saatava nopeasti, mutta herää kysymys, saadaanko käräjäoikeuden ympärivuorokautisesta päivystyksestä lupa asuntoon kiireellisesti vaikka sunnuntaiaamuna.

Jaana Strandman HE 301/2026 vp Venäjän sabotaasi ja hybridivaikuttaminen edellyttävät, että tiedustelumenetelmiä voidaan tietyin edellytyksin käyttää asunnoissa, joten esitys on saatava pian voimaan.

Merja Rasinkangas HE 273/2026 vp Esitys on erinomainen, koska huumeongelmaan vastataan rajoittamalla tarjontaa eikä helpottamalla saatavuutta, kuten kannabiksen Alko-myyntiä ehdottanut sosialidemokraattinen opiskelijajärjestö esittää.

Jaana Strandman HE 273/2026 vp Aineryhmien kieltäminen vaikeuttaa muuntohuumekieltojen kiertämistä ja suojelee nuoria, eikä kannabiksen myyntiä Alkosta voi hyväksyä.

Jaana Strandman HE 311/2026 vp Maksullinen avoin tutkintokoulutus voi monipuolistaa koulutustarjontaa, mutta sen on täydennettävä järjestelmää niin, että maksuton tutkintokoulutus säilyy perustana.

Pia Sillanpää HE 274/2026 vp Huono kielitaito on aiheuttanut terveydenhuollossa vaaratilanteita myös kirjaamisessa ja raportoinnissa, joten esitys on tärkeä ja kielitaitoa tarvitaan jopa vanhusten ulkoiluttamisessa.

Jaana Strandman HE 274/2026 vp Puutteellinen kielitaito on aiheuttanut lääkitysvirheitä, joten B2-tason kielitaitovaatimus on järkevä; lisäksi kysymys, koskeeko esitys myös terveydenhuollon opiskelijoita.

Juha Mäenpää HE 282/2026 vp Datakeskusrekisteri on loistava ja oikeansuuntainen työkalu, koska Suomelta puuttuu kokonaiskuva datakeskusten vaikutuksista etenkin sähkön saatavuuteen ja hintaan.

Jaana Strandman HE 282/2026 vp Datakeskusrekisteri on erinomainen, mutta sen rinnalle tarvitaan kansallinen datakeskusstrategia, jotta sähköverkon kustannukset eivät siirry kotitalouksien ja pienten ja keskisuurten yritysten maksettaviksi.

Jaana Strandman HE 282/2026 vp Hallitus ei ole toiminut myöhässä, vaan kuntien asemaa on vahvistettava yhteisillä arviointikriteereillä ja asiantuntijatuella, jotta datakeskusbuumi saadaan kansallisesti haltuun.

SD 22 puheenvuoroa

Mika Kari HE 301/2026 vp Kotirauhaa rajoittavan lain on oltava tarkkarajainen, välttämätön ja oikeasuhtainen ja valiokunnan on käytävä se tarkasti läpi, vaikka vieraan valtion toimintaa ei saa mahdollistaa.

Johannes Koskinen HE 301/2026 vp Esityksen voi hyväksyä vasta perustuslain kotirauhapykälän muututtua; myös varsinaiset lakimuutokset olisi ollut hyvä valmistella kaikkien puolueiden yhteisessä työryhmässä.

Eveliina Heinäluoma HE 301/2026 vp Suomen ja Euroopan on viestittävä Venäjälle, ettei vaikutusyrityksiä hyväksytä, mutta lain aukot on tukittava oikeusvaltioperiaatetta noudattaen.

Hanna Laine-Nousimaa HE 273/2026 vp Aineryhmäkohtainen kielto on perusteltu keino estää muuntohuumeiden leviämistä, mutta rinnalle tarvitaan vahvaa ennaltaehkäisyä sekä nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluja.

Nasima Razmyar HE 311/2026 vp Maksullisia rinnakkaisväyliä ei voi kannattaa, koska koulutuksen saamista ei saa määrittää ihmisen maksukyky eikä esitys näytä nostavan koulutustasoa.

Lauri Lyly HE 311/2026 vp Esitys puuttuu koulutusjärjestelmän ytimeen eli maksuttomuuteen; ministeriltä kysytään lukuvuoden hintaa sekä suhtautumista soveltuvuuden arvioinnin poisjäämiseen.

Riitta Kaarisalo HE 311/2026 vp Esityksessä on todellisuudessa kyse tutkintoon johtavan opinto-oikeuden ostamisesta rahalla, minkä vuoksi yliopistot ovat ilmoittaneet, etteivät ne ota mallia käyttöön.

Nasima Razmyar HE 311/2026 vp Opintoseteli on hyvä toimi, mutta kokonaisen tutkinnon suorittaminen maksullisena ilman pääsykoevaatimuksia poikkeaa periaatteellisesti pitkästä maksuttomuuden linjasta.

Krista Kiuru HE 274/2026 vp Kolmen vuoden odotuksen jälkeen tuotu ammattihenkilölain muutos jää torsoksi eikä vastaa sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön riittävyyden haasteeseen.

Lauri Lyly HE 274/2026 vp Työperäistä maahanmuuttoa hyödyntävien yritysten ja yhteisöjen pitäisi vastata nykyistä enemmän työntekijöidensä koulutuksesta sen sijaan, että vastuu jätetään yhteiskunnalle.

Aki Lindén HE 274/2026 vp Ympärivuorokautisessa hoivassa joissakin tehtävissä pärjää vähemmälläkin kielitaidolla, mutta jokaisen on silti pyrittävä parantamaan kielitaitoaan.

Paula Werning HE 274/2026 vp Riittävä kielitaito on potilas- ja työturvallisuuskysymys ja huono kielitaito vaikeuttaa arjen hoitotilanteita erityisesti muistisairaiden asiakkaiden kohdalla.

Krista Kiuru HE 274/2026 vp Koko ammattihenkilölaki olisi pitänyt uudistaa; esitys vain yhtenäistää sosiaali- ja terveydenhuollon säännökset nostamatta kielitaitovaatimuksen tasoa.

Timo Harakka HE 270/2026 vp Hallitus on vitkutellut testiympäristön kanssa naapurimaihin verrattuna ja uudet tehtävät aiotaan toteuttaa ilman lisämäärärahaa, vaikka kustannukset olisivat kymmenen miljoonaa euroa.

Lauri Lyly HE 270/2026 vp Testiympäristön kapasiteetin riittävyys ja viranomaisten kyky pysyä tekoälyn kehityksen tasalla huolettavat; lisäksi kysymys pohjoismaisesta yhteistyöstä testiympäristöissä.

Timo Harakka HE 271/2026 vp Datakeskus- ja energiainvestointien luvanvaraisuudelle ei ole esitetty todellista turvallisuusperustetta, minkä lisäksi on epäselvää, sopiiko Huoltovarmuuskeskus lupien käsittelijäksi.

Timo Harakka HE 271/2026 vp Ministeri ei vieläkään perustellut, mikä turvallisuusriski datakeskuksiin ja energialaitoksiin liittyy, eikä selittänyt, mitä kriittinen tieto datakeskusten kohdalla tarkoittaa.

Timo Harakka HE 282/2026 vp Sähkön hinnan nousu kysynnän kasvaessa ei ole väistämätöntä, vaan tarvitaan rakentavia keinoja kuten kulutusjoustoa, uutta tuotantoa ja sosialidemokraattien ajamaa hintasuojaa.

Lauri Lyly HE 282/2026 vp Datakeskusbuumin nopea sähköntarve haastaa verkon ja tuotantotehon, joten olennaista on, kysytäänkö ilmoituksessa datakeskusten joustovaraa sähkön käytössä.

Mika Kari HE 282/2026 vp Reagointi datakeskusbuumiin on ollut jähmeää ja jälkijättöistä, vaikka köyhät kunnat tavoittelevat datakeskuksia keinolla millä hyvänsä ja asiaan liittyy myös turvallisuusnäkökulma.

Timo Harakka HE 282/2026 vp Datakeskusten vastustaminen ilmastosyin on väärän suuntaista, koska suurteholaskentaa tarvitaan muun muassa ilmastoskenaarioiden mallintamiseen ja ilmastotavoitteiden saavuttamiseen.

Lauri Lyly HE 282/2026 vp Datakeskuksia tarvitaan tulevaisuudessa, ja sähköjärjestelmän muutoksessa ydinkysymys on joustojen määrä, jota rekisterin tietopohja auttaa hahmottamaan ja ohjaamaan.

KESK 9 puheenvuoroa

Mikko Savola HE 301/2026 vp Kiireellistä käsittelyä on syytä kannattaa, koska esitys tuo puuttuvan palan vuodesta 2015 kehitettyyn tiedustelulainsäädäntöön ja vahvistaa omaa tiedustelua Nato-liittolaisena.

Hannu Hoskonen HE 301/2026 vp Lakiesitys on hyväksyttävä nopeasti turvasatamien poistamiseksi, mutta kotirauhan suojaa ja länsimaisia oikeusperiaatteita on kunnioitettava perustuslakivaliokunnan linjausten mukaisesti.

Hanna Kosonen HE 311/2026 vp Uudistus muuttaa maksuttoman tutkintokoulutuksen historiallista linjaa, koska tutkintoon pääsyn ratkaisisi osaamisen lisäksi varallisuus, eikä ohjausryhmän enemmistö kannattanut mallia.

Vesa Kallio HE 311/2026 vp Kasvukeskusten korkeakoulut voivat olla paremmassa asemassa maksullisen tutkintokoulutuksen tarjoajina, mikä voi lisätä alueellista eriarvoisuutta esimerkiksi itäisessä Suomessa.

Hanna Kosonen HE 311/2026 vp Esitys ei nosta korkeakoulutettujen määrää vaan avaa varakkaille oman väylän, vaikka tavoitteeseen päästäisiin aikaistamalla opintojen alkua ja lyhentämällä opintoaikoja.

Vesa Kallio HE 274/2026 vp Puutteellinen kielitaito hoitotyössä kuormittaa läheisiä ja aiheuttaa riskejä esimerkiksi lääkärin takapäivystyksessä, joten kielitaito on kaikille yhteinen hoidettava asia.

Hannu Hoskonen HE 274/2026 vp Esityksen pitäisi viestiä Suomessa asuville, että suomen kielen oppiminen on välttämätöntä, koska hoitajilta ei voi edellyttää harvinaisten kielten taitoa.

Hannu Hoskonen HE 270/2026 vp Ilman toimivaa lainsäädäntöä ja kansainvälistä yhteistyötä järjestäytynyt rikollisuus hyödyntää tekoälyä; kysymys, pystytäänkö sen uhat Suomessa hallitsemaan.

Vesa Kallio HE 282/2026 vp Digitalisoituvassa maailmassa tarvitaan pragmaattista ja kokonaisvaltaista keskustelua datakeskuksista, jotta Suomi pysyy kehityksessä mukana aiheuttamatta itselleen vahinkoa.

VIHR 8 puheenvuoroa

Atte Harjanne HE 301/2026 vp Muutos on perusteltu ja tarpeellinen, mutta kiireellisyyttä ei voi kannattaa, koska hallitus liitti perustuslakimuutokseen myös ongelmallisen rikostiedustelun, joka olisi pitänyt käsitellä erikseen.

Mari Holopainen HE 311/2026 vp Hallitus luo pääsykokeiden rinnalle maksullisen kaistan ja antaa harhaanjohtavasti ymmärtää sen koskevan vain aikuisopiskelijoita, vaikka laissa ei ole ikärajaa.

Mari Holopainen HE 311/2026 vp Esitys on osa kokoomuksen laajempaa koulutusleikkausten linjaa, joka siirtää maksutaakkaa opiskelijoille ja voi kiihdyttää aivovuotoa ulkomaille.

Mari Holopainen HE 270/2026 vp EU-sääntely on hyvä, mutta tekoälystä keskustellaan poliittisesti liian vähän ja Euroopan pitäisi kehittää omia malleja vaikuttaakseen pelisääntöihin.

Krista Mikkonen HE 282/2026 vp Rekisteri on hyvä työkalu mutta ei hallitse datakeskusbuumia, joten maakunnallista suunnittelua pitäisi alueidenkäyttölaissa vahvistaa eikä heikentää.

Jenni Pitko HE 282/2026 vp Rekisteri on hyvä mutta aivan liian myöhäinen alku, sillä sähköä paljon kuluttavien ja vähän työllistävien datakeskusten sääntelyssä on vielä suuri vaje.

Tiina Elo HE 282/2026 vp Rekisteri on askel oikeaan suuntaan muttei ohjausväline, joten datakeskusinvestoinneille on otettava aikalisä ja sääntelyä vahvistettava, ettei puhdasta energiaa myydä halvalla teknologiajäteille.

Mari Holopainen HE 282/2026 vp Rekisteriesitys on sinänsä hyvä, mutta hallituksen alueidenkäyttölaki heikentäisi kuntalaisten mahdollisuuksia valittaa datakeskus- ja muista kaavoitushankkeista.

VAS 5 puheenvuoroa

Timo Furuholm HE 301/2026 vp Kotirauhan rajoituksiin on suhtauduttava vakavasti, koska tiedustelu voi kohdistua sivullisiin; vaalikauden lopulla niputetut tiedustelulait vaativat perusteellista käsittelyä.

Laura Meriluoto HE 311/2026 vp Esitys horjuttaa koulutuksen maksuttomuuden periaatetta ja rakentaa hyvätuloisten ohituskaistaa, mikä eriarvoistaa kouluttautumismahdollisuuksia eikä nosta koulutustasoa.

Pia Lohikoski HE 311/2026 vp Maksullinen ohituskaista korkeakoulututkintoon on periaatteellinen käänne, joka vahvistaa luokkayhteiskuntaa, eikä vasemmistoliitto aio tinkiä maksuttomasta koulutuksesta lainkaan.

Pia Lohikoski HE 311/2026 vp Korkeakoulutus periytyy jo nyt vahvasti, eikä järjestelmään pidä rakentaa periytyvyyttä lisääviä mekanismeja etenkään ilman laajaa yhteiskunnallista keskustelua.

Laura Meriluoto HE 282/2026 vp Rekisteri on kannatettava, mutta lisäksi tarvitaan kansallinen strategia ja sääntely, jolla datakeskusten sijoittumista voidaan priorisoida, rajoittaa ja koordinoida kansallisesti.

KD 1 puheenvuoro

Päivi Räsänen HE 273/2026 vp Aineryhmäkohtainen huumekielto on erittäin kannatettava, koska se sulkee lainsäädännön aukot, joita muuntohuumeiden valmistajat hyödyntävät muuttamalla aineiden kemiallista rakennetta vähäisesti.

MUUT 14 puheenvuoroa

Antti Häkkänen HE 301/2026 vp Asuntoja koskeva tiedustelukielto antaa Suomen turvallisuutta vaarantaville toimijoille turvasataman, joten tarkoin rajatut menetelmät on sallittava asunnoissa tuomioistuimen etukäteisluvalla ja tiukoin edellytyksin.

Antti Häkkänen HE 301/2026 vp Perustuslaki on muutettava kiireellisesti viiden kuudesosan enemmistöllä, sillä tavallinen käsittely viivästyttäisi turvallisuudelle kriittisiä toimivaltuuksia noin puolellatoista vuodella.

Karoliina Partanen HE 273/2026 vp Huumausainevalvontaa tehostetaan kieltämällä yksittäisten muuntohuumeiden lisäksi kokonaisia aineryhmiä kemiallisen rakenteen perusteella, jotta uusiin aineisiin voidaan puuttua ennen niiden yleistymistä.

Mari-Leena Talvitie HE 311/2026 vp Lakimuutos mahdollistaisi muttei velvoittaisi korkeakouluja järjestämään koko tutkinnon maksullisena avoimena opetuksena syksystä 2028, mikä joustavoittaisi koulutuspolkuja ja vapauttaisi aloituspaikkoja ensikertalaisille.

Mari-Leena Talvitie HE 311/2026 vp Väite luokkayhteiskunnasta on perusteeton, koska maksuton tutkinto säilyy pääperiaatteena ja avoin tutkinto on työssäkäville sekä alanvaihtajille tarkoitettu lisäväylä.

Wille Rydman HE 274/2026 vp Esitys vahvistaa sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden kielitaitovaatimuksia ja tehostaa valvontaa, jotta työnjako joustaa ja asiakas- ja potilasturvallisuus paranee.

Wille Rydman HE 274/2026 vp Kielitaito on ratkaiseva potilasturvallisuuskysymys ja esitys painottaa työnantajan vastuuta varmistaa kaikkien toimijoiden tehtävän edellyttämä kielitaito.

Sakari Puisto HE 270/2026 vp Esitys toteuttaa EU:n tekoälyasetuksen toisen vaiheen perustamalla Liikenne- ja viestintäviraston yhteyteen testiympäristön, jossa tekoälyjärjestelmiä testataan viranomaisen ohjauksessa.

Sakari Puisto HE 270/2026 vp Tekoälyä käytetään sekä huijauksiin että niiden torjuntaan; globaali hallinta on vaikeaa, koska esimerkiksi Kiina tai Yhdysvallat jäävät usein yhteisistä aloitteista pois.

Sakari Puisto HE 271/2026 vp Uusi laki ulkomaisten sijoitusten seurannasta vastaa muuttuneeseen turvallisuusympäristöön ja EU:n uuteen asetukseen, mutta Suomi suhtautuu yhä myönteisesti ulkomaisiin sijoituksiin ja seuranta on rajattu poikkeus.

Sakari Puisto HE 271/2026 vp Laki on tarpeellinen muuttuneen turvallisuustilanteen vuoksi, Huoltovarmuuskeskus on luonteva ensivaiheen käsittelijä ja suuret tai kriittistä tietoa käsittelevät datakeskukset kuuluvat perustellusti lain piiriin.

Sakari Puisto HE 271/2026 vp Datakeskukset kuuluvat lain piiriin, jos ne käsittelevät turvallisuuskriittistä tietoa tai liittyvät kvantti- tai tekoälyaloihin; suuret energiajärjestelmät taas kuuluvat siihen kriittisenä infrastruktuurina.

Sakari Puisto HE 282/2026 vp Laki velvoittaisi it-teholtaan vähintään 0,5 megawatin datakeskukset ilmoittamaan tietonsa Huoltovarmuuskeskuksen rekisteriin tilannekuvan saamiseksi; kyse on ilmoitus- eikä lupamenettelystä.

Sakari Puisto HE 282/2026 vp Rekisteri on yksi tärkeä osa kokonaisuutta sijoituslupalain ja priorisointilain ohella, ja uuden tuotannon, joustojen ja säätövoiman osalta on oltava varovaisen realistinen.

TV 2 puheenvuoroa

Timo Vornanen HE 301/2026 vp Esitys on ajankohtainen ja tarpeellinen, koska Venäjän hyökkäyssodan muuttamassa ympäristössä tiedustelun on varoitettava uhista jo niiden muodostumisvaiheessa.

Timo Vornanen HE 273/2026 vp Aineryhmien kieltäminen on kannatettavaa erityisesti nuorten suojelemiseksi, mutta kieltojen on oltava täsmällisiä ja oikeusturvasta sekä laillisesta tutkimuksesta on huolehdittava.

Lähteet ja tekotapa. Eduskunnan asiakirjat, täysistuntojen pöytäkirjat ja valiokuntien julkiset asiakirjat (eduskunnan avoin data, CC BY 4.0); kotimainen media; esitysten valmistelutiedot: valtioneuvoston hankeikkuna (CC BY 4.0), tilanne 9.11.2026. Valtiopäivä on koottu tekoälyavusteisesti: asiakirjojen ja puheenvuorojen tiivistelmät on tuotettu koneellisesti. Kansikuva on luotu tekoälyllä. Luvut ja asiakirjatunnukset tarkistetaan koneellisesti lähteistä. Tarkista sanamuodot linkitetystä alkuperäisestä lähteestä ennen lainaamista.